

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.

Szerkesztői iroda: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken.

Előfizetési feltételek: Egész évre . . . . . 6 ft. | Félévre . . . . . 3 ft. | Negyed évre . . . . . 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven főlvetem a kiadói hivatalban. Kértek az iktatási díjakkal együtt legfőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.

Hirdetések díjai: a háromhasábos petitor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illetékek minden egyes bejuttatásért 30 kr. Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

Nagy-Beeskerek, jul. 28-én.

A keleti kérdés oly fordulatot kezd venni, a mely valóban megérdemli a közélet iránt érdeklődő ember figyelmét. Ez úgynek a végzete kezdettől fogva az volt, hogy az európai hatalmak fölötte csak úgy szép módjával, „egyetértőleg“ hajba kapjanak. Mintha csak Aeris dobta volna almáját államaink geniuisai közé. A hatalmak egymás között a keleti kérdést illetőleg folyton békét, egyetértést színelnek; pedig keblökben a békétlenség és az egyenetlenség kitörni akaró lavaként dúl, fül. A közös egyetértés, szó szerint, már több, mint öt éve tart. Meg volt már Andrassy gróf reformjavaslata alkalmával, a mely 1875. decz. 30-áról van kelezve; megvolt a berlini memorandum idejében, a mely a javaslatot követte, s a mely a porta elleni „jó indulatu föllépésnek“ erősebb kiadása volt; megvolt akkor is, midőn az orosz seregek állépték a Dunát; megvolt akkor, a midőn Oroszország egy szép reggelen a san-stefanoi békeszerződéssel lepte meg a világot; megvolt, sőt fényesen ragyogott a berlini congressuson is, megvolt a berlini conferentián; meg van most is a flottademonstráció előestéjén; meglesz akkor is, midőn majd az európai hajóraj megjelenik a görög és albán vizeken. De milyen volt, s milyen lesz ez az egyetértés? . . . Csak káprázat, s nem valóság. A hatalmak abban valósággal egyet értenek, hogy a török országi állapotok tarthatatlanok, hogy e tarthatatlan állapotokon segíteni kell. De hogyan? . . . Ez már aztán más kérdés. A „beteg embert“ gyógyítani akarják; csak hogy a hány az orvos, annyi a kura! Egyik a rohadó részt akarja levágni; a másik csonkítani nem akar, gondolván, hogy elég a gyógyszer neki; a harmadik csupa könyörületességből szeretné fölapritani, maglyára tenni, s porját is szelnie ereszteti stb. Az európai diplomacia soha sem volt ugy sarokba szorulva,

mint a keleti kérdésben; s ezen nem is igen lehet csodálkozni, mert ehhez hasonlóan összekuszált földadat a diplomacia történetében még nem fordult elő. A hatalmak úgy kerülgetik ez ügyet, mint a macska a forró kását. Szeretnének bele harapni, de félnek, hogy foguk belétörni. Bajos dolog is az, mikor az embernek azon kell a fejét törnie, hogy a kecske is jól lakjék, meg a kószpata is megmaradjon. A berlini congressuson hoztak határozatokat, de ezek által a kérdést nem csak hogy meg nem oldották, de sőt jobban összekuszálták. Gladstone is elküldötte Konstantinápolyba emberét: Göschent, különösen azért, hogy a pénz- és hadügy-rendezésében segítkezzen nyújtson a portának, de Göschen ur bizottian hoppon maradt, szörnyű kudarcot vallott. S Bismarck is most mibe sán. . . ? Már most ő is „instruktorokat“ küld a portához. Hogy miért? ki tudná megmondani? Meglehet, hogy csak Gladstone akarja játszani, kifigurázni; de meglehet, hogy a német befolyást az angol ellen akarja biztosítani; de talán nemcsak, sőt oda hatni, hogy Konstantinápolyban egy tánczoljanak, a mint ő füttyül; meglehet, hogy szándéka tiszta, önzetlen, s csakugyan ezt akarja, hogy rendbe legyen hozva a porta szénája. De bár mint legyen a dolog, az bizonyos, hogy e hir megrázta a látszólagos egyetértést. Az angol, orosz és francia sajtó szörnyű ingerültségben van azon hir hallatára, hogy Bismarck német tisztviselőket küld Konstantinápolyba. Széltében, hosszában arról beszélnek, hogy a kancellár a török adminisztrációt germanizálni akarja. Ime Bismarck még nem is vetett, s már is arat de . . . szelet.

A keleti kérdés azonban most jutott a forduló ponthoz! A nagyszerű tragédiának most kezdődik a második, s talán utolsó felvonása. Régen hírlík, hogy a magas porta nem fogja elfogadni a berlini

conferentia határozatait, hanem szépen, illedelmesen visszautasítja azt. A hatalmak erre csakhamar szelnek eresztették e hirre azon hirt, a mi manapság együttesen létrehozott valósággá fejlődött, hogy t. i. Görögország és Montenegro javára demonstrálni fognak egy nagyszerű hajóhaddal. S ha a porta, a mint valószínű most is hajthatatlan marad — mi fog akkor történni? Európa hatalmai újra cserben maradnak. A porta talán azt hiszi, hogy a büszke sasok a konzon tán majd összevesznek, s egymást falják föl, ő meg majd épen megmarad; vagy talán azt hiszi, hogy e hatalmak a nyert kudarcot majd szépen lesütött szemmel, lelógó orral zsebre rakják, sőt továbbra békében hagyják. A magas porta legyen boldog az ő hitében, mi azonban más-képen látjuk a jövőt! Ha a porta az európai hatalmak együttes szándékából eredő flottademonstráció dacára is visszautasítja a berlini conferentia végzéseit, akkor — a hatalmak nem compromittáltathatván oly csufosan magukat — a „fényes komediából“ czifra tragoedia válik, a melyben a hősnek a vége a biztos halál.

E sorok bezártakor olvassuk a „N. freie Presse“ konstantinápolyi jelentését: „A porta, az ő válaszcjegyzékében visszautasítja a berlini conferentia által megállapított határvonalat; de késznek nyilatkozik Janina, Metzow és Larissa kivételével a határszabályozásra vonatkozólag, újból tárgyalásba bocsátkozni.“

Nagy-Beeskerek, jul. 30-én.

Minden népket és államnak házi életében, gazdaságában, vállalataiban tömördekiparcsikkra van szüksége, melyeket a maga erejéből iparkodik előállítani, sőt részben külföldre is exportálni. Hazánkban az ipar csak az újabb időben vett lendületet, mely ipari törekvéseinket

folyton megtámadják a lajtáninneniek, kik iparunk felvirágzása ellen minden kitéhető eszközzel harccolnak. Nem egy támadást intéznek a magyar kormány ellen is, mely szükségleteit iltthon rendelvén meg, Bécsset tekinteten kívül hagyja.

Most annyival inkább van megtámadásnak kitéve, mert az a kereskedelem eszközeit a maga hatalmába keríteni törekedik. Van is ezért sok jajgatás. Az osztrák gyárosok érezve ariuk keletének hanyatlását, küldöttségeket menesztenek az ő kereskedelmi miniszterükhöz, elpanaszolván, hogy a magyar iparnak egyik-másik ága nekik concurrentiát csinál, sőt lassankint ki is szorítja, és kéri, hogy méltóztatnék befolyását iparuk javára érvényesíteni, pl. hogy a Magyarországon járó vasutársaságok szükségleteiket ne itt, hanem Bécsben rendeljék meg, mert különben tönkre mennek.

Eféle jajgatásokat és feliratokat az osztrák lapokban minden nap olvashatni, melyek különben saját területüket ránk nézve még mindig külföldnek, de Magyarországot a saját iparczikkeik közös piacnak szeretik tekinteni. Ezenkívül az osztrák kereskedelmi politika mindig azon volt, hogy a közlekedési utakat a maga hatalmába kerítse és a magyar ipar elnyomásával a maga készítményei számára területet szerezzen.

No a magyar ipar, sőt földművelés is eddig nagyon kezdelleges. A magyar ipar készítményei, bár most teljes erővel azon vagyunk, hogy az ipar magát teljesen függetlenítse, még messze időben vergődnek csak versenyképességre avagy hirnővre. Hazánkban még mindig a földművelést tartják a főfoglalkozásnak és az anyagi előhaladás fötenyözőjének. Mind-egyed még a boros flasksok is Ausztriából hozatjuk. Megvizsgálatódnak tehát szomszédaink, kik minden áron a kereskedelem életereit és így az ipart a maguk részére monopolisálni szeretnék. És hogy

TÁRCZA.

Egy lányka emlékkönyvébe.

Azt hiszed tán — hogy boldog vagy, Szenevésnek hirnőke az, Nincsen öröm, mit a bánat Be nem hálóz, meg nem átkoz.

Voltam én is boldog egykor, Olyan boldog, minő most vagy, De azóta összlőrt lelkem S nines nyugalom, minden elhagy!

Ápold szived . . . őrid kebled Nemes kincsét: szerelmedet; Hisz e földön minden még a Nemes sziv is játékszer lett.

A boldogság pusztá képzet, Nincs is talán, hogy is lenne Hol bűn s erény büntetlenül Együtt lakik — — élne benne.

De ha még is vélt boldog lész, Vagy ha vész közt szétört sajkád, Emlékezz rám — — közös a sors . . . S nem boldogság a mi kiút ad! — — r.

A hónapos rózsá.

Könnyen megmondhatnám önnek a rendőrnévét, ha el nem felejtettem volna, de a mit tudok az az, hogy miután a hónapos rózsás kis leány történetét hallá, botjával három nagyot ütött saját fejére, el lévén tökéltve tovább nem elni oly világban, melyben ily igazságtalanság is megeshetik. Ez uttal eljárását csak helyeselni tudtam, jól lehet a vér látásától isszonyodva, követtem a kis leányt az utcán, a rendőrt illető dolgot pedig szelnek bocsátám emlékezetemből. A kis leány meztelbél és kopott ruhában volt, de szemei koromfeketéek voltak s mindkét kezével szorítá ajkaihoz a hónapos rózsát, mintha a reggeli szellő el akarta volna ragadni tőle.

„Ez szép illatu virág, kedves gyermekem“, kiáltottam föl és kérdeztem nem adná-e el, hajlandó lévén megadni érte bármily árt — két garastól egy hatosig. De ő egy ház korlátjához támaszkodott, melynek kapuján egy madárléve volt olvasható és fejét rózsa

válaszolás közben. „Ez a legkedvesebb rózsá, melyet valaha a napsugár növelt és senki sem ismeri sem becsét, sem erejét; de én sohse adom vagy ajándékozom el;“ ezt mondva gyengéden megsimogatta a virágot, mint valami kedvenc állatkáját.

„Soha?“ visszhangoztam sajnálkozva s talán sóhajtottam is, mert fölveté szeméit és egy pillanattal furkászva vizsgált, észrevehetően a végből, hogy megbizhatik-e bennem.

„Talan“ folytata halkabb hangon, „talan földre ejthetem és onnet fölveheti, de meg kell igérnie, hogy mindig kedvezni fog az egereknek és sohse bántja őket. Egy éjjel, melyen senki sem törődött velem élek-e, halok-e, jók voltak irányomba és megnevetettek. Ama éjjel fagyott. Éa egy kapu küszöbén aludtam, mig egy olyan rendő, minő ön látott, oda nem jött és azt nem mondta, menjek tovább.“ Többet nem mondott. Éa azt hittem a madártömhöz ment be, mert megfejtethetetlenül tünt el és sem a kövezeten, sem az utca hosszában nem volt látható; ezen felül úgy tetszett, mintha a kirakásban levő tömött madarak is játékot üznének belőlem. A hónapos rózsá azonban a földön feküdt, fölvettem tehát és gomblukamba tűztem.

Az idő tájt szobámban velem együtt lakott egy egér, de nem szoktam volt vele beszélgetni. A legjobb fejezeteket rágta ki könyveimből és figyelmeztettem, hogy ezen mesterség folytatása egy macska szerzéséhez fog vezetni, ám bátor családai körünknek ily szaporítását még rosszabbnak képzeltem, mint ő. Távól attól, hogy tiltakozásaimra hederitene — megnősült, mire az ily esetek régibb példái-ból következtetve, tudtam, hogy lakóházunkban nemokára nem egy, se két, hanem hat vagy nyolcz személyből álló szaporodás fog bekövetkezni, elhatároztam tehát, hogy vagy engedelmeskedik az egér, vagy meghal. De midőn a kis leány hónapos rózsáját kabátomra tűztem, úgy rémlett szerződésben köteleztem magamat arra, hogy az egeret élni hagyom, sőt egy darab finom szalonát teszek eléje, békében hagyom falatozni őt és legközelebbi rokonait, ha ugyan vannak neki.

Nem értem a többi különféle gondolatforrást, melyet e rózsá érintése nyitott meg, de éreztem nem vagyok a régi ember. — A rózsá illata betölté a léget és engem elbájt

— elbájtam másokat is. Mosolyogva lépkedtem tova és engem is megmosolyogtak, kellemes benyomásokat érezve ott is, hol más alkalommal nem találtam semmi különös élvezzenivalót és elmerengtem azon furcsaságon, hogy ez előtt a világ sohse tetszett oly vidámnak, lakhatónak, mint akkor. Lakásomra térvén az eger szőnyegemre ült, mintha hajlandó volna megbocsátani és feledni; betánczolt egy zugba, hogy az apai gondokkal oly régóta várt eseményt szemlelhessen és elég egyszerű méltósággal adta értéseimre, hogy az anya kicsinyeivel jól találja magát egyik bali cipőmben.

Elméláztam egy pillanattal, reá ő meg reám tekintve, s azután így szóltam: „Boldog egér, nem mondhatnám meg mit jelent szíveim és lelkemnek e hirtelen elágyulása jelenleg? Szívesen látlak cipőim- és könyveimben — eddig pedig sohse láttalak — és még ma este megnyitom számokra az élészekrényt; de e tüneménynek add a töled telhető legvilágosabb megfejtését és ha az élészekrénybe lépsz, vigyázz az eczetre és szegedi paprikára, mert az megalál ártani.“ Az egér egy taglejtéssel tudata, hogy sohsem utasít vissza udvarias kérdést s a cipőhuzóra mászva, iróasztalomra ugrott, innét a nyitva fekvő vastag szótárra és fogaival e szót jelölte meg: „Illusio.“

De ez volt az egész mit tőle kicsikarhattam, mert sietve vonult vissza lerázni házi gondjait, nekem pedig kedvem kerekedett az utcára menni és minden szakértőtől, kivel csak találkoztam, megtudakolni, miért szörnyül túl rózsám minden mást illatra és színre. Virágáros leányokat kérdeztem az utozsarokokon és divatárusnőket az Uri-utcában, gyermek és tudományos czélu növénytani keretek ápolóihoz fordultam és mindenkiül ugyan azt a feleletet nyertem: „Az ön rózsabimbója a hires illusio-rózsá és tanácsoljuk önnek ne adjon túl rajta soha.“

Nem volt kedvem túladni rajta, de ezen emberek tanácsa gondolkozóba ejtet. Eszembe jutott a mit a kis meztelbél leány mondott, hogy senki se ismeri a rózsá becsét és erejét. Lassu eszmélés után rájöttem, hogy oly rózsát bírok, melynek minden szirma egy illusiót képvisel, azaz bizonyos foku bizalmat és reményt.

Elmondjam önnek miként hullottak le egyenkint e szép rózsá-szirmok, midőn a világban barangoltam, mindinkább ritkábban mosolyogva, de a virágot mindenohová magammal vité? Azt hiszem egy fogadó pinczére szakítá le az elsőt, midőn egy palack tiszta Sashegyit kértem. Hozta a bort, de a rózsaszínű szírom már palackom mellett fehédt összezsugorodva és így megtudtam, hogy Buczkait iszom. Egy államférfi tépte le a másodikat kabatom gomblukájánál fogva bizalmasan, mi alatt politikáját fejtegette előttem, mit kitűnőnek tartottam volna, ha rózsám szirma ép maradt volna. Képkereskedők, színésznők, kik órákon át szépeknek látszottak a színpadon és midőn onnet távoztak festett vén asszonyok voltak, hírlapírók, kik meghatóan szóltak nyomtatásban és egy a másón meg olvasóikon nevettek, midőn irodájuk kal yhája mellett áldogáltak a szedőgyerekek, szenteskedők, mindennemű pályázók tépdessék szirmaimat, némelyik tréfálva, másik komolyan, de mindannyian csodálkozva, hogy lábammal topantok, midőn a kedves kis szírom a föld felé hullott. Lassankint különöz, túlértékeny és semmit sem méltányló hirbe jutottam, a mi természetes volt, számos barátomat vesztem el és nem nyerek egyet is.

E közben szirmaim folyton hullottak és most már csak egy maradt, bár nagy idő mult el az óta, hogy e virág birtokomba került és szerény reményem, hogy ezen egy maradék szíromig velem tart. Oly friss és üde illata, mint azon napon, melyen először örvendeztettem meg társaival és lebet, hogy a többi szírom haldoklás közben hagyott neki valamit illata- és pompájából, hogy a többi elvesztéseért kártalanítson. Egerem rég jobb létra szenderült, unokái is elköltöztek, de egy órával ez előtt egy egeret kérdeztem, mely gyaníthatván az öregből származott és kértem, mondaná meg minő illusiót képvisel a megmaradt szírom. Családi hagyománynak tetsző udvariassággal mászott a szótárra, mint előde, és egy parányi lyukat rágott e szó átellenében: „Szerellem.“

Grenville-Murray után angolból:
Hegedűs Pál.

ez eddig megtörténhetett, nagy részt a vállalkozási kedv hiányában keresendő. Az alkotmányos aera kezdete a speculáció idejével esett egybe, midőn idegen emberek a helyzetet felhasználva, a kiszámíthatatlan nyereség manijának szellemét ültették át hazánkba és oly üzletekbe csábították a vérmes reményűeket, melyek aztán sok ezernek bukását okozták. A részvény-társulatok bűnös, lelketlen kezelése folytán sok ezer családapát fosztottak meg verejtékes filléreiktől. Innen van, hogy népünkben elterjedt a pessimismus, az a társadalmi nyavalya, mely az élet minden irányában és helyzetében nyilvánul. Megrontotta a vállalkozási kedvet és az állam iránt való bizalmat is.

A német, francia és angol pénzt nem heverteti, hanem nyereséges vállalatokba fekteti, nálunk minden iránt bizalmatlansággal viselkednek; a tőke évenként keresztlül hever, mi által sok millió vész kárba. Inkább szeretjük a pénzt takarékpénztárakba helyezni, hol alig négy vagy ötödfel percentet, míg az állam kölcsönei, rente-jai nyolcz percentet kamatoznak. Leginkább külföldiek vásárolják, mi által sok millió kamat vándorol ki külföldre, mely milliókat mi költöthetünk el vagy fektethetünk be gyümölcsözőleg, úgy hogy a pénz itthon maradva, köztünk forogna.

Ideje már, hogy ama pessimismus felfogását letegyük; nagyon is helyén volna, hogy az ellenzékieskedés az állam bukásának hirdetése helyett a nép közt az állam iránt való hitelt emelje.

Mi magunk tekintünk sötéten a jövőbe, mikor idegen számító emberek constatálták, hogy Magyarország pénzügyileg lassú, de folytonos javulásnak megy eleje. Természetes az angol, francia és német ily viszonyok közt szívesen vesz a nagy kamat mellett magyar rente-ot, a mint ezt az utóbbi időben is láttuk. — Az idegen minden forintján rente-ot vesz, addig nálunk mindenki megszerzett fillereit a kicsiny hatáskörű takarékpénztárba rakja az érdekeltnek épügy, mint az államnak kárára, ki kölcsöneit jobb feltételek, azaz nagyobb árfolyam mellett helyezhetné el. — Igaz, hogy ilt ingadozának van kitéve. De ha mi rente-jainkat magyarhoni kezekbe helyezük el, állandó árfolyamot nyer-nének és az idegen börzék hullámzásainak nem volnának kitéve, hanem a fáradsága gyümölcseit nyugodtan élvező és nem a nekivadult speculáció értékpa-pirjaivá válnának. Az éféle üzlettel minden iparosnak, kereskedőnek és gazdának meg kellene ismerkednie, kik a rente-ot még neve után is alig ismerik. Most tehát, midőn az állam vasutakat épít, meglévőket birtokába vesz, folyam-szabályozási és utépitési beruházások történetnek, melyekre ismét csak kölcsönök kell felvenni, minden pénzes ember figyelmét és érdekltségét a magyar vállalkozásokra fordíthatja; mert pénzt dús kamatoztathatja, az országot mind kereskedelmileg mind iparilag függetlenítheti. Hazánk kereskedése úgy belsejében, mint kifelé csak úgy könnyítetik meg, ha esaternai és folyói szabályoztatnak, vasutai pedig idegen börzianerektől függetlennek.

Kereskedelmi s ipar-viszonyaink Szerbiával.

Most, midőn épen küszöbön állunk a Szerbiával kereskedelmi és vám-szerződés megkötése végett megindítandó tárgyalásoknak, s kilátásunk a közeljövőben kiépítendő Budapest-zimonyi vasutvonal által egyenes s igen rövid összeköttetésbe jönni, időszerű lesz szomszédunkkal közelebbi ismeretségbe lépni, hogy megismerhessük ez által némileg azon módokat, melyek által az imént említett vasutvonal folytán magunknak Szerbiát, a nyert előnyöket minél inkább kihasználhassuk s értékesíthessük.

Bár közel ötven éve már annak, hogy Szerbia szabadon intézi ügyeit, s ez idő alatt az ország előre törekvő fejlődésével az élen sokat haladt, azonban még igen sok idő kell ahhoz, hogy a művelt országok sorában helyt foglalhasson. S az országnak épen ezen állapota az, melyben Magyarország mint közvetlen s legközelebbi szomszéd a kereskedelem tekintetében — uralmát jelenleg megállapíthatja. Utak és vasutak, hajózás és majdnem minden ipar nélkül Szerbia a házközösségi intézmény

folytán még most is ugyszólván paraszt életet él. A hivatalnokok, katonák és papok képezik a csekélyszámu s a mellet nagygényű arisztokratát, s így az ország nagy többségének szükséglete is jelenleg meg csekély, s csak az igények emelkedésével várható annak is emelkedése. Tekintve pedig, hogy a nyugattal való összeköttetések magukkal fogják hozni a műveltségnek, s ezzel együtt a szükségleteknek terjedését is, s a fejletlen ipar és kereskedelem mellett a szükségletek beszerzése csak külföldön leendő eszközölhető, önként következik ebből azon fontosság, mellyel önmaguk érdekében a viszonyok kiismerésével, s a térfoglalással is sietnünk kell.

A szerbiai ipar s kereskedelem fejletlenségének főoka az, hogy négy évszázadon át a szerbek rájáuk tekintettek az uralkodó mohamedánok részéről. És a rája sorsa valóban nem volt frígylendő. Ha mindjárt nem viselte is magán a teljes rabszolgáság bélyegét, sőt még a nyugot-európai középkori jobbágyág bélyegét sem, mindazáltal a legnyomasztóbb helyzetet idézte elő a keresztényekre nézve. Az ókori rabszolgá és a középkori jobbágy állapota javulhatott, amott a felszabadulás, emitt a művelődés terjedtével, ez azonban Szerbiában nem volt lehetséges, mert itt a vallási különbség, mely a mohamedánt a kereszténytől elválasztá változatlan maradt s így azon viszony is, mely az egyik félnek csak kiváltságokat és élvezetét biztosított, a másikat ellenben minden jogosultságtól megfosztván örökös teherviselésre kárhoztatá, nem szenvedhetett módosulást.

A fentiek megvilágosítására úgy hisszük elég csak azt felemlíteni, hogy még a mesterségek közül is némelyeket, mint a nemesebbeket kizárólag a mohamedánok üzték. Így például: kovács, timár, szijgyártó és gombkötő keresztény soha sem lehetett; ezenkívül a fegyver-kovácsok, aranyművesek, szabók és sütők is többnyire a mohamedánok közül kerültek ki: ellenben szücs minden török áttallott volna lenni. Innen magyarázható Szerbia iparának jelenlegi kezdetleges helyzete.

Szerbiának még eddig Magyarország s illetve Ausztria a legközelebbi piac s a fuvarozási költségek is innen aránylag legolcsóbbak. Hogy ez ezentul is így maradjon, és hogy kereskedelmünk a szerb piacot állandóan s mindenben meghódítsa, az legelső sorban a mi kereskedelmi világunknak mulik és sikerülni fog bizonyára, ha jó és olcsó árúval, kedvező fizetés feltételekkel s az izlés irányok tanulmányozásával a szerb kereskedők és fogyasztók szükségleteinek igyekszünk megfelelni. E mellett még tekintetbe veendő az is, hogy a hátramaradt mivelődésű s épen nem elkényeztetett szerbek sok oly cikket is vásárolnak tőlünk, mely máshová már nem igen kel el, s ugyszólván a veszteség számlára való.

Ezzel azonban nem azt mondjuk, hogy a piac részünkre már biztosított, sőt ellenkezőleg már eddig is évtől-évre veszítünk a tért, s hatalmas versenyre kerültek velünk Németország és Anglia, s már egyes cikkekkel kezdtek előlünk a tért elzárni, s ép azért kell, hogy a megnyíló vasutvonal nyújtotta előnyöket megragadva az elvesztett tért is visszafoglaljuk s magunk részére biztosítsuk, a mihez főtényező leendő ismét a kereskedelmi- és vám-szerződés végett megindítandó tárgyalásoknak szerencsés befejezése s előnyös szerződés megkötése is.

Az áruk történelmének fontossága.

Csak az utóbbi időben jöttek annak tudomására, hogy a mezőgazdára a nemzetgazdaságtan ismerete ép oly fontos, mint a természettudományokkal való foglalkozás. E nézetváltozás előidézésére kétségkívül nagy befolyással volt a gabonáarak csökkenése, mert ha e gazdasági jelenség okait kutatjuk, önkénytelenül is a közgazdasági ismeretek tág mezejére tereltetünk.

A mezőgazdasági termények ártörténete felettebb fontos a gazdára nézve, mivel az áruk változásai nagy befolyással vannak a különböző termelési módokra. Így pl. a mezőgazda csak azon esetben folytathat intenzív gazdálkodást, ha a mezőgazdasági termények ára tartósan emelkedik, és ha a nyers termények oly áron adhatók el, hogy a belterjes gazdasági rendszer fokozottabb előállítási költségeit fedezik.

Mert tény az, hogy az oly mezőgazdasági munkálatok, melyek a nyers termények mennyiségét emelik, egyszerűsége az előállítási költségeket is fokozzák, s ennél fogva a tapasztalt gazdának mindig meg kell gondolnia, meddig mehet az előállítási költségekkel, hogy azok a nyert termények által kiegyenlítettessenek.

Hogy a termények magasabb ára képezi alapját a belterjes gazdálkodásnak, azt a kö-

vetkező példakkal bizonyíthatjuk. Egy vetőgép beszerzése által az illető uradalom új tőkereleszert, és a gazdálkodás mintegy belterjesebb lesz, de a jó gazda csak akkor fog vetőgépet venni, ha az ennek használata által megtakarított mag értéke nagyobb, mint a megszerzett tőke kamatai, az évi törlesztési részlet és az előfogat költsége együttvéve.

A több munkaerő felhasználásával járó belterjes művelésre nézve megjegyzendő, miszerint ültetés utján a vetőmag 60 százaléka kétségkívül meggazdálkodható, de arra nézve, hogy vajon gyakorlatilag csakugyan kivihető-e ez eljárás, az határoz, hogy az így megtakarított vetőmag többet ér-e, mint az ültetésre fordított munka költsége.

Tekintve, hogy a tudomány előhaladása által keletkezett vasutak és gőzhajók aránylag nagy áringadozásokat képesek előidézni, világos ebből, hogy a mai gazdálkodás módok nem sokáig maradhatnak fen, s a mezőgazdaságban is a változott viszonyokhoz kell alkalmazkodni.

Ha századunkban a mezőgazdasági termények árváltozásait s egyszerűségeit az egymást felváltó gazdálkodási módokat tekintjük, bizonyos összefüggést fogunk azok között találni. A század két első tizedében a gabonaterméknek igen magas áruk voltak. Az 1873. évi bécsi kiállítás számára készült ártörténet kimutatásai szerint Prágában 1801—1820, a gabonának tényleges ára 7 frt 38 kr. volt hektoliterenkint, 1851—1870-ig a gabona ára majdnem változatlan maradt, t. i. 7 frt 50 kr. ezüstben, ugyancsak hektoliterenkint. E két korszakban tehát maguk az árviszonyok parancsolták, hogy a mag elvetésére minél nagyobb gond fordítassék. A huszas években a gabonáarak rohamosan csökkentek, úgy hogy 1821—1830-ig Prágában 4 frt 60 kr. volt az hektoliterenkint, míg ellenben a gyapju ára, ugyan ez idő alatt változatlanul maradt és ez időszakban, mely a földművelési krízisek korának mondható, a mezőgazdaság leghaladatosabb ága a juhtenyésztés volt. A juhtenyésztés eme kedvező helyzete fenállott egész a negyvenes éveikig, a midőn a gyapju ára különösen az oceanon túli országok versenyé folytán nagy mértékben csökkent. Így Ausztráliában 1816-ban 140 mázsa, 1849-ben 358,790 mázsa, 1869-ben 1,584,780 mázsa gyapjut szállított Angolországba.

A negyvenes évek végén, de különösen az ötvenes évek elején a gabonáarak ismét emelkedtek, mi a gabonatermelés nagyobb jövedelmezőségét idézte elő. 1850-től egészen napjainkig a gabona ára állandóan mutatkozik, így pl. Morva-Trabauban a rozsnak ára 1855—1860-ig 5,68 frt, 1871—1879-ig pedig 6,78 frt volt hektoliterenkint; e szerint az áremelkedési arány 100—119, a mihez tekintetbe kell még vennünk azt is, hogy az utóbbi időkben az ezüst értéke is csökkent, a mikor is azután e különbség még csekélyebbnek fog mutatkozni.

Egészen másként alakult a fent tárgyalt időszak óta ugyanott a marhabús ára. — 1851—1858-ig egy kg. hús tényleg 22 1/2 krba került, 1871—1879-ig pedig átlag 47 krba, és így az 1851—1858. és 1871—1879. évek közti marhabús-árak úgy viszonyulnak egymáshoz, mint 100 a 208-hoz. — Prágában 1790—1800. és 1860—1870. között a rozsa ára 100:178, a marhabús ára ellenben 100:355 arányban emelkedett.

Schmoller jeles kutatásaiból kitűnik, miszerint Poroszország 10 legfőbb vásárterén az áruk, ha az 1816—1830. közötti árakat száznak vesszük, akkor a tej ára 1869-ig 150 százalékkal, a marhabúsé 60 százalékkal, a vajé 45 százalékkal a gabona ellenben csak 29 százalékkal emelkedett, míg ellenben a gyapju 50 százalékkal csökkent.

Reméljük, hogy e, bár föltötte hiányos adatok által is sikerült bebizonyítanunk azt, hogy a jó mezőgazdának a technikai kérdéseken kívül még más, közgazdasági dolgokkal, s különösen a mezőgazdasági termények ártörténetével is tanácsos foglalkozni, s az árvaltozások okait kikutatni, hogy az így szerzett tapasztalatok és hasznos ismeretek alapján, saját képességeit megítélvén, termelését e szerint igyekezzék berendezni.

Az orosz titkos actákból.

Oroszországnak évek hosszú során át folytatott belpolitikáját élénk világitásban tünteti elénk egy titkos okmány, melyet I. Miklós csár belügyminisztere, Perovsky gróf írt s a czárnak mint emlékirat átnyújtott. A czár ezt fiára hagyta, s ha az eseményeket figyelemmel kísérik, látni fogjuk, hogy az emlékirat valóban irányadó volt a belpolitikára. Annak magyarázatát, hogy Perovsky gróf mi uton jutott ily program szerkesztéséhez, a következő tudósítások adják:

I. Péter korától fogva egész I. Miklós czárig számtalan idegent hittak az országba, kik műveltségre az oroszokat túlhaladták, s ezek mellett a balti nemesség gazdasága s tudománya miatt nagy befolyásra tett szert az országban. A baltiakat is idegeneknek tekintette az orosz, s minthogy e nemesség feudális érzületeik miatt az arisztokratikus elem legalkalmasabb eszközeinek bizonyultak, az oroszok nemcsakára épen úgy gyűlöttek őket, mint magát a kormányt. A személyekről átszállt a gyűlölet a nemzetiségre, s a mit Oroszországban németgyűlöletnek neveznek, eredetét sokban a balti gazdálkodás elleni ellenzékben találja.

I. Sándor uralkodása alatt majd minden magas hivatalt baltiak töltöttek be, s ez a viszony még Miklós császár alatt is fenállott

egész az utolsó időkig. De miután időközben az orosz part nagyobb befolyást nyert az egyedurakodóra, rövid pár év alatt az egész hivatalnoktestület új személyekkel tölthetett be, úgy, hogy ma már egyetlen balti sem található a miniszterek közül.

A nemzeti párt élén I. Miklós czár idejében Perovsky gróf belügyminiszter állott. E párt tudvalevőleg a jeges-tengertől a Bosporusig szláv birodalmat akar, a Visztula partjaitól egész Kamcsatkáig, egy nyelvet, egy vallást, egy törvényt. Az így tönkremenő idegen népek nemzetiségével e párt ép oly keveset törődik, mint a különböző szláv törzsekével, melyek ily beolvadás által természetesen szintén megszűnnek létezni. A nemzetiségek fogalma a külső egységgel összeesik, a mi csak emberi hatalom által létesíthető, s erre vállalkozott Perovsky gróf, ki a czár elé terjesztette a szóban forgó emlékiratot, melynek czime következő: „Perovsky gróf belügyminiszternek az orosz tartományok orosziosztására vonatkozó emlékirata az orosz czarhoz.”

Ez emlékiratból álljon itt néhány részlet. „Ha Oroszország Finnországot a svédek számára tartogatja, akkor egészen helyes azt mostani állapotában hagyni; de ha magunkhoz akarjuk lánczolni ezt az országot, melyet atyáink vírral szereztek meg, akkor Finnország mai hivatalosnak, hivatalos és iskolai nyelvének, törvényeinek és hivatalnok-testületének oroszra kell válnia. E czélt a határt kissé távolabb kellene Pétervár vámsorompójánál helyezni és a wiborgi kormányzósághól a svéd szellemet ki kellene őrzeni.

A keleti tengeremléki tartományok mai külön helyzetükben nyílt gyűlöletet mutatnak Oroszország ellen.

Lengyelországban oly emberek kezében van néhány hivatal, kik Napoleon terveit igyekeztek saját romlásukra elősegíteni. Oroszország bensejében a legnagyobb hivatalokban németek ülnek, kik csak azon törekednek, hogy magukat emeljék, s nem hogy Oroszországnak jó szolgálatokat tegyenek.

Mily szerencsétlen eszme volt az, mely boldogult I. Sándort arra bírta, hogy rövid idő alatt mindazt lerontsa, mit Péter és Katalin oly hosszú éveket át munkálkodtak. (Finnország, Lengyelország és a keleti tengeremléki tartományok végleges beolvadása.) Montesquieu mondta: Az elfoglalt tartományokat valamely állam vagy csatlóhatja magához legbiztosabban, ha saját civilizációját adja neki, s lakosságát megváltoztatja.

E czélra a következő szabályok lesznek szükségesek:

1. A nevezett tartományokban meg kell szüntetni mindazt, a minél fogva ezek külön helyzetet foglalnak el, minők a saját törvények s közigazgatás, külön ministeriumok, vámok stb.

2. Az egész császárság számára egyetlen általános törvény készítenő, bizonyos módosítással az egyes tartományok számára. — Jegyzet. A keleti tengeremléki tartományok arra hivatkoznak, hogy Nagy Péter külön szabadságú biztosított számukra, de érvényes-e ez most is. Ez az orosz czárök egyeduralkodó korlátozása volna!

3. Lengyelországban a lengyel nyelv, a keleti tengeremléki tartományokban a német nyelv, Finnországban a svéd nyelv az iskolákban a többi európai nyelvvel egyenrangúva tetetik, de a tanítás nyelve az orosz lesz.

4. Finnland nagyhercegségében a wiborgi kormányzóságban kell az első kísérletet tenni; a keleti tengeremléki tartományokban és Lengyelországban e rendelkezlet azonnal foganatosítani kell.

5. A német nemességet szolgálatunkba kell edesgetni és át helyezni Oroszország belsejébe. Az orosz hivatalnokokat a 4. pont alatt említett tartományokban kell alkalmazni.

6. Orosz földbirtokosokat ösztönözni kell, hogy birtokukat vegyenyek a nevezett tartományokban, s azok lakosait viszont át kell telepíteni Oroszországba.

Eddig az emlékirat nyilvánosságra jutott kivonata. El kell ismernünk, hogy az orosz kormány mindent elkövetett, hogy e tervet végrehajtsa, az eredmény teljesen kimaradt. S pedig azért, mert a mit az emlékirat szerkesztője a számitásból kifeledett, az oroszok nálunknál műveltebb népeket akartak beolvasztani, s ez mindig kivihetetlennek bizonyult.

N.-Beckerek, 1880. júl. 27-én.

Tisztelt szerkesztő úr!

A „Torontál” 26-ik számában megjelent s az antalfalvi papválasztásra és azok intézőire vonatkozó cikkemben azon ígéretemek adtam kifejezést, hogy az érdekes, s most már országos ügy folytatását annak érdeméhez képest megküldöm.

Említettem ama cikkemben, hogy a hazafiatalansága miatt Csehországba vándorolt Kutlik megválasztása ellen a hazafias érzelmi kisebbség óvást nyújtott be, a választás megsemmisítését kérve; az óvás érdemében a bannati főesperes egy esperességi bizottságot küldött ki a helyszínére, melynek véleményes jelentése ez volt:

Tekintettel arra, hogy az összeírásai bizottságot minden hiteles és hivatalos egyházi vagy községi előírás lajstrom alapul vétele nélkül önkényileg s szabálytalanul, a választópolgárok tömeges kihagyása által részrehajlólag és pártérdeknek kedvezőleg járt el; tekintettel arra, hogy a megválasztott csehországi Kutlik nevű lelkész magyar állampolgárságát az 1879. évi L. t. cz. 31. §-ához

ulán időközben nyert az egyed- az egész hivatal- teltet be, ugy, sem található a

os czár idejében állott. E part l a Bosporusz szula partjaitól el, egy vallással, kremenő idegen ép oly keveset av törzskével, sztetesen szintén eliségek fogalma, s a mi csak, s erre vállalt- el terjesztette melynek czime gyminiszternek sára vonatkozó

nehány részlet. zágot a svédok zen helyes azt ha magunkhoz melyet atyjaink inország mai inországi mai lai nyelvének, tének oroszszá küssé tavolabb l helyezni és véd szellemet

tományok mai letet mutatnak

erkek kezében tervet igény- i. Oroszország okban németek hogy magukat nak jó szolgál- volt az, mely és rövid idő és Katalin oly (Finnország, melléki tarto- Montesquieu okat valamely gbtizosabban, s lakosságát

lyok lesznek

on meg kell a ezek külön ját törvények ok, várnok stb. nára egyetlen onyos modif- számira. — tartományok Péter külön de érvényes-e k egyedural-

yel nyelv, a ban a német az iskolákban nguva teltük, z.

en a wiborgi rletet tenni; kban és Lenn- al foganato-

zolgálatunkba zország beje- a 4. pont l alkamzni. tönözni kell, ezettl tartoz- zont at kell

sságra jutott gy az orosz gy e tervet gy e kimaradt. lékirat szer- az oroszok ak beolvasz- bizonyult.

l. 27-én. r!

megjelent ok intézőire temnek ad- s most már eméhez ké-

ogy a ha- vándorolt as értelmi szás meg- eban a b- tságot kül- véleményes

zeirási bi- os egyházi pul vetele a választó al részre- eg jár el; ott cseh- ar állam- l. 3-ához

képet visszhozott okmányokkal mindaddig nem igazolta: nem csak az e folyó évi július 13-án itt megejtett papválasztás megsemmisítését, illetőleg egy újabb összcírás alapján eszközöndő újabb választás elrendelését, hanem még az említett külföldi lelkésznek a jelöltek sorából leendő végleges törlesztését annál is inkább véleményezték, mivel ő az óvást emelt tagok bevallása szerint az egyházi funkcióknál oly „cseh” nyelvet használt, melyet itt a nép egyáltalában nem ért. Kelt... stb.

Eme véleményes jelentés következtében a főesperes az egyh. főfelügyelő Ambrózy Béla báróval egyetértőleg a felhozott s beigazolt indokok alapján a választást megsemmisítette, mely határozat az antalfalviaknak f. hó 25-én ki is hirdettetett.

A lehelv pánszláv imádók nem felebbtették az új választást. Kiváncsian vagyunk, vajjon Kuttlik be jö-e a kandidátóba?

Ime, t. közönség, dacára mindezeknek az antalfalvi tanítóknak még most is azt merik állítani, hogy Kuttlik nem pánszláv! Pedig ehhez már csak nem kell kommentár!

Igaz, az egyik tanító a „Torontal” minapi számában nagy hazafi akart lenni, s azt hitte, ezt mindjárt eléri, ha ő az én vádpontjaimat tyukprókatori rugdalózással egy szerűen letagadja, hanem hát az egyszerű tagadásnál nem is tudta szegény többre vinni, s mert a tudományban szegény dacára a sok „segítőnek” érvelni nem tudott: személyeskedésbe csapott át, a miért minden jözanul s elfogulatlanul itélő — még saját parthívei közül is sokan — kinevettek.

Erre én természetesen nem válaszolok, mert nem tartozik a dologhoz. Az ő személyeskedésére máshol s máskor.

Az én felszólalásom tisztán hazafias színezetű bir, mert minden magyarnak elmulasztatlan kötelessége a magyarellenes aramlatoknak tehettséghez képest újába állni.

Ennyit kívántam az antalfalvi papválasztás folytatásaként a t. közönség tudomására juttatni, melynek felvételére a tek. szerkesztő ur szíveséget kikérni szerencsém van *).

Kitűnő tisztelettel

Zsirus Mihály.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Kis-Ösz (Gottlob), 1880. évi július 27-én. Tek. szerkesztő úr!

A fáradtság aratás immár be van fejezve; gazdáink gabonája — a megyei tilalom dacára — behordva, a nyomtatás s cseplés javában foly; engedje meg tehát, tek. szerkesztő úr, hogy természetünk eredményéről becses lapja hasábjainak igénybevételével a nyilvánosság előtt is szólhassak néhány szót.

Oly szíves-örömet regisztrálna a legfényesebb eredményt gazdáink egyedüli jövődelmi forrásáról, a termésről, de fájdalom! jelen alkalommal azt nem tehetem. Június havában iszonyu jégeső vonult végig határunk egyik részén, s mintegy 600 hold vetést csaknem tökéletesen megsemmisített. A későbbi hossz esőzések következtében meg a rozsdá vesse magát bele vetéseink eddigél még szép eredményre kecsegtető többi részébe, minék következtében nemcsak, hogy jó termésről nem szólhatunk, de még csak középszerűvel alig-alig dicsekedhetünk. „Hja! így jár minden az ég alatt”, mondja a költő, s ma már valóban odajutottunk, hogy a középszerű eredménynek is örövendünk kell. — Mindazáltal meg hát adhatunk az Istennek, tekintetbe véve különösen sok szomszéd község elkeserítő állapotát, melyek még a vetőmagot is alig nyerik vissza a rozsdá által majdnem végkép elpusztított kalászból. Miből fizesse azután az ilyen község a módfelett elszaporodott közterheket? miből eljen?

A rozs és az árpa ugyan jó eredménnyel örvendeztetette meg gazdáinkat, de ezt nem igen vetik, csak a tehetősebbek; legnagyobb gazdagságuk a buzavetésekben rejlik, pedig ezek, mint már fönt említém, alig adták középszerűt.

Hátra volna még a tengeri, mely mostanáig ugyan tartja meg magát, de a beállott iszonyu hőség s hosszú szárazság ezt illetőleg is aligha tönkre nem teszi gazdáink szép reményeit. Ha a várvavart eső a legrövidebb idő alatt meg nem érkezik, lesz ugyan hosszú szár, de annál kevesebb, meg nagyon is rövid eső.

Ezek után maradtam a tekintetes szerkesztő urnak

kész szolgálja
G-sz J-f.

HIRHARANG.

* Tisza-Hegyesről marhavész jelezte, az alispáni hivatal részéről azonnal kiküldetett a helyettes főjegyző a megyei főállatorvossal a helyszínre, hol is a megejtett boncolás folytán nem ugyan marhavész, hanem lépfene lett megállapítva. Tisza-Hegyesen elhullott összesen 7 darab, Padén pedig kettő; előbbi helyen a beállítás elrendeltetett.

* Hangverseny. F. hó 25-én a vöröskereszt jótékony egyesület javára Bán-Komlóson hangversenyt rendeztek. A hangversenyen közreműködtek Liedl és Rausch urak, kik művészi játékkal egészen elragadták a közönséget. Mintegy 300 vendég gyűlt egybe a fényesen kivilágított urasági színházban, s így az ifju egyesület tőkéje 200 forinttal gyarapodott. Az estély

* Mi ezen ígyet részünkről befejeztünk tekintjük, s a levélnek egy részét azért hagytuk el, mivel az nem tartozik a dologhoz. Szerk.

fényes sikere az összes választmányi tagoknak, de első sorban az elnököt Otto Mária urnó faradhatlan buzgalmának köszönhető.

* A nagy-beeskereki nőzárda befejezéséhez közeleg, s így a jövő tanévre rendeltetésének már tényleg adatok. Az intézet katolika felekezeti jellegű leendő ugyan, de a rendelkezésre álló hely mérvéhez képest valláskülönbség nélkül minden iskolaköteles nőtanoncok kaphat oktatást az elemi tárgyakban. — Ezenfelül a jobb módú szülők gyermekei számára, kik a népiskolát bármely okból nem látogatják, egy úgynevezett külső — externes — iskola, melyben a tanoncok a népiskola tantervein kívül különösen a női kézimunkákban és az idegen nyelvekben kiterjedtebb oktatást nyerendek, melybe ezenkívül, bővebb kiképzetés végett oly tanoncok is felvételnek, kik a népiskolai kort már meghaladták. A szándékolt tapintézet a kezdeti összekötött nehezségek miatt valószínűleg még egy két évre el fog halasztatni. — Jól rendezett népiskoláink mellett egy felsőbb leányiskolára volna szükségünk, s hisszük, hogy puspók ő méltósága ily iskola felállítását érte azok számára, kik a népiskolán már túl vannak.

* Lapunk egyik számában említők, hogy Biró Aladar, adófelügyelőségi számtisztviselő miatt fenyítő eljárás alá helyezték. Ezen vad alól Biró ur tárgyi tényladedék hiányából fölmentetett. Ezt annál is inkább kötelességünk volt a közönség tudomására hozni, mivel közlés alkalmával kijelentettük, hogy annak idejében az ítélet közlését szintén főtartjuk magunknak. De az ügy ezzel még nincs eldöntve, mivel mint tudjuk, csak a közigazgatási bizottság fenyítő osztálya határozhat visszahelyezése fölött.

* Új bélyegkiszabás. A gondokosság alá helyezés, kiskorúság meghosszabbítása s az atyai hatalom megszüntetése iránt folytatott bírói eljárás bélyegkötelességek tárgyában kibocsátott legújabb körrendelet szerint, a kiskorúság meghosszabbításánál, az atyai hatalom megszüntetésénél követendő és az igazságügyminiszteriumi rendelettel szabályozott bírói eljárásban a kir. törvényszékhez intézett beadványok, és az ott felvett jegyzőkönyvek ivenként 50-50 kr. bélyeg alá, a mellékletek és felzetek pedig ivenként s illetve darabonként 15 kr. bélyeg alá esnek. A tárgyalás folyamán hozott bírói ítéletekről s végzésekről, valamint azok indokaitól semmiféle illeték nem jár, a bírói határozatok ellen beadott felebbezések, vagy semmisségi panaszok azonban az első ívtől 1 frt, vagy semmisségi panaszok azonban az első ívtől 1 frt, s a többi ívtől 50-50 kr. bélyeg alá, az esetben pedig, ha két egybehangzó ítélet vagy végzés ellen adatnak be, az első ívtől 2 frt s a többi ívtől 50-50 kr. bélyeg alá esnek. Személyes bélyegmentességét élveznek a hatóságokon kívül ama magánfelek is, kik szegénységüket hiteles bizonyítvánnyal igazolják.

* Új levelezőlapok. Az osztrák-magyar monarchia belforgalomban, valamint a Németországgal való csereforgalomban f. évi aug. 1-vel válaszlappal ellátott levelezőlapok forgalmába bocsátani, melyeknek egy első, mint válaszlappal benyomtatott 2 kros leveljeggyel van ellátva. Az első lap alján következő figyelmeztetés olvasható: „A lap másik fele válaszdásra való.” A válaszlappal felírt alá a szó „Válasz” olvasható. — F. évi október hó 1-vel pedig forgalomba fogtak bocsátani egyszerű levelezőlapok 5 kr. leveljeggyel a nemzetközi forgalomban, levelező lapok fizetett válaszzal, mindkét lapon benyomtatott 5 kr. leveljeggyel.

* A földmívelési miniszterium által a phylloxera alapos felismerése céljából Peeren rendezett tanfolyamra az erdélyi és tiszváideki részekből 20 kiküldött és 4 önkényes tag jelent meg, kik Dr. Szaniszló Albert vezetésével a szőlőben gyakorlati tanulmányt tettek, hol a nálunk idáig nem észlelt szárnyas alakokat is megtalálták. Fajdalom, ott a baj annyira előhaladt, hogy a szénkezezés se vezetett célhoz. Dr. Szaniszló a gyakorlati kirándulást alapos elméleti előadással fejezte be.

* A szárnyas phylloxera. Azzal vigasztaltuk eddig magunkat, hogy a phylloxera nálunk csak úgy mint a szomszédos Ausztriában ősszel szaporított szárnyas egyedeket és így a pusztítás még sem lesz oly extenzív, mint Franciaországban. Fajdalom Szaniszló tanár Peeréért már nagyszámú szárnyasokat talált s így a szárnyas phylloxera megjelenésére nézve ugyancsak oly kedvezőtlenül állunk, mint Franciaország. Most már a szárnyasok szétrepülnek s új lámádási foltok fognak még ez év folyamán jelentkezni.

* A miniszter köszönete. Trencsényi Illés községi iskola részére 1000 forintból álló alapítványt tett a czéltől, hogy az alapítvány évi jövedelme nevezett iskolát látogató németajku oly tanulók jutalmazására fordítsák, kik a magyar nyelv tanulásában a legnagyobb szorgalmat és előmenetelt tanúsították. A közoktatásügyi miniszter a nemeslelkű tanügybarátnak, e hazafias tetteért elismerését és köszönetét kifejezte.

* Fölvívás a magyarországi községi- és körorvosokhoz! Fölkérünk a következő sorok közlésére: Csak néhány nap választ el bennünket augusztus 30-ától, mult évi országos értekezletünk évfordulójától. Azon szép remények, melyek bennünket mult évi augusztus 30-án eltöltöttek, ma meghiusultak. Mult évi együltünk eddigi eredménye semmi; — a községi- és körorvosok nyomora nőtt és a javulásra való kilátás csökkent; mult évi együltünk óta több buzgó és érdemes kar-

társunk a körülmények parancsolta kényszernek engedve, állásáról lemondott, és még több lemondani készül. Most inkább mint valaha parancsolólag lép elénk a fenntartás eszme; mert egy újabb országos értekezlet megtartását szükségessé teszi, oly értekezlet megtartását, mely közvetlenül tenni fog, mert tennie kell. Bizalommal fordultak a magyarországi községi- és körorvosokhoz leginkább azon kartársak nevében, kik e mai fölvívásra biztattak, midőn a kartársakat 1880. augusztus 23-én delután Szombathelyen a nagy-gyűlés termében tartandó országos közégi- és körorvosok értekezletére meghívni bator vagyok. A lefolyt év eredménytelensége ne riasszon el senkit, hozzak el a kedves kartársak mult évi buzgó lelkesedését; van reményem, hogy ez évi fellépésünk fog koronázottatni, ugyanekkor történi meg a községi- és körorvosok egylete alapszabályai megállapítása és az egylet megalakulása az előre kijelölt 200 tag jelentkezése hiányában is. Nagyon szépen kérem a kartárs urakat, kegyeskedjenek egy levelezési lapon megjelenésükről engem értesíteni aug. 10-ig, hogy legkésőbb ez napon a kellő érdeklődés jelenlétével a megtartást még jókor a kartárs urakkal tudatni képes legyek. Devescer, 1880. július 18-án. A vizontlatásra Szombathelyen kartársi üdvözléssel dr. Pollák József, a mult évi országos értekezlet elnöke.

* Gabona-tarifa. Az aradi kereskedelmi kamarának vasúti ügyeabéli értesítő hivatala összeállította a gabonának tarifát Arad, Budapest, Csaba, Czegled, Debreczen, Kassa, Miskolcz, Nagyvarad, Nyiregyháza, Szeged és Temesvár állomásoktól a magyar, osztrák s külföldi vasúti állomásokig. Ez összeállítás e napokban megjelent s a hivatalnál 60 kr. bekiudése mellett beszerezhető.

* Magyar államjövők eladása. Az 1880-ik év folyamán a törvényhozó testülettől nyert felhatalmazás folytán a m. kir. pénzügyminiszterium által 1867. tételben elősorolt többnyire mezőgazdasági állambirtokok tartozékaival együtt fognak nyilvános árverés útján eladás alá bocsátatni. Ezen birtokok közül következők nagyobb 1000 holdat meghaladó birtoktekstek különösen felemlítendőek: Aradmegyében a harkányi ligeti pusztá 2765 hold épülettel együtt. Bács-megyében a Béla pusztá 4383 kat. hold kiterjedésben, a mali és velki-kulpin nevű 1554 holdnyi birtok, a kolluti legelő 1530 hold, a szilbási legelő 1317 hold, a parabutyi legelő 1080 hold s szántóvali buda 1032 hold stb. Torontal-megyében, Ujhely községben 1254 hold és Ó-Telken 1000 hold. Csanádmegyében a földvári pusztá részek 5357 hold, a kövegyi pusztá 1040 hold. Temesmegyében a daruvári 1129 holdnyi föld, a moraviczai földek 1296 hold, a kis-beeskereki 1238 hold Lugoshely 1141 hold italmérsi és malomjoggal, Magyar Szakos 1598 hold italmérsi joggal, Skeusz 2297 hold malomjoggal, Denta Szt.-János 2838 hold. Ung-megyében Kereknye községben 1031 hold föld és regale. Marmaros-megyében a tereselpataki bukkos erdő 2779 hold stb. Az eladandó birtokok legnagyobb része mivelés alatt álló szántóföldekből áll, erdő csak kivételesen fordul elő, több birtok a szükséges gazdasági épületekkel el van látva, némelyik regale, malom és halászati joggal is egybe van kötve.

* Érdekes lutri per, melynek tárgyát 3840 frtos ternő képezte, nyert a napokban végleges elintézt. A ténylások röviden a következők: Kasch Ferenc szállodatulajdonos Nagy-Kikindán az ottani lottógyűjtőnél többszörösen megtette a 10 35 70 számokat az 1877. okt. 24-iki nagyszombi húzásra. A számokat csakugyan ki is húzták és a lottóhivatal minden nehezség nélkül kifizette a szerencsés nyerőnek a megfelelő nyerevényeket 16.000 frt erejéig; egy 80 kros tételre eső 3840 frtnyi nyerevény azonban nem akart kifizetni, mert a lottógyűjtőde számjegyzékében a 70. szám nem volt tisztán írva, úgy, hogy azt 76-nak is lehetett olvasni. Kasch felfolyamodott a pénzügyminiszteriumhoz, de ott is elutasított, ennek következtében pert indított a kincstár ellen, az ilyen ügyekben illetékes budapesti e. f. kir. törvényszék előtt. A per során a törvényszék, mely a lottót a játszó és az állam közti szerződéses viszonyoknak minősíté, elrendelte a lottógyűjtőde számjegyzékének, mint közös okirattal előterjesztését, továbbá a szakértői szemlést stb. Ily uton sikerült bebizonyítani, hogy s kérdéses szám a jegyzékben nem lehet 76, hanem hogy az 70, és ennek alapján az első bíróság a felperesi követelést megítélte. Ezen ítéletet a felsőbb bíróságok is jóváhagyván, a mult heten a nagy-kikindai kir. adóhivatal kifizette felperesnek a 3840 frt tőkét és annak 1877. nov. 4-től járó 6% kamatait.

* Megszökött. Preminger József, starcsovai községi orvos és tűzoltó-parancsnok, július 8-án feleségét és napát hátrahagyva, eltűnt. Preminger állítólag már negyedszer nősült, sőt bigamia miatt két évi fogságot is szenvedett. Újabb szerelmi viszonya Preminger most is eltántorították, annyival inkább, mert a csábító siren leveléhez 50 frtot is mellékelte utazási költségül. — Ha valaki Premingernek adása volna, tartozását a község-házánál teheti le, mert sok korcsmai adósság maradt hátra kiegyenlítetlenül.

* Eskütagadó magyar követek. Az angol Bradlaugh minapi esete alkalmából történelmünk egyik alapos ismerője, fölemlíti a „Vasárnapi Ujságban”, hogy a Bradlaugh esetehez hasonló a magyar országgyűlésen is történt 1729-ben. Az adókulcs kivételére nézve kiküldött országos bizottság tagjai közt két

protestáns megyei követ: Katona Pál és Semberi Samu nem akarván a szűz Mária nevében esküdni, az országos bizottságból kivették őket, sőt az országgyűlésen pörbe is fogtak. Az e miatt keletkezett ingerültséget III. Károly azzal csönésíté le, hogy a két követet fölmenté a szűz Máriára való esküvéstől.

* Himlőkör Gödöllőn. Pestmegye alispánja, dr. Grósz belügyministeri osztály-tanácsos s Pestmegyei tisztifőorvosa Gödöllőn voltak, hogy az ott mutatkozó himlőkör terjedésének megállítására a kellő rendszabályokat megtegyék. Constatáltatott, hogy csak három himlőbeteg van az egész községben; a betegség szelid természetű s a három egyen javuló félben van. Mindazonáltal a legszigorubb óvó rendszabályok azonnal elrendeltettek, s azoknak fontos végrehajtásával a szolgabíró, illetőleg a község előjárói megbizattak.

* Fürödünk. A ki csak teheti, jól teszi, ha a meleg napokban mindennap megfürdik. A hetenkint kétszer való fürdés pedig majdnem elengedhetetlen kötelesség. Megjegyzendő azonban, hogy a fürdésnek, a hideg víznek csak az egészséges emberre van jó hatása, betegek nem használhatják orvosi tanácsadás nélkül. A hideg víz egyik jótékony hatása abban áll, hogy sok meleget von el a testtől. Ezáltal az izomzat több meleg fejlesztésére izgatottik, tehát erősödik, a test pedig fölfriissul. A hideg vizet azért különösen gyenge testalkatú embereknek kell használni. Rövidebb tartamu fürdés izgatóság, a hosszabb ideig tartó pedig csillapítólag hat. A hideg fürdőknek, hogy lehitőleg hasson, legalább 15 percig kell tartani; az ember a fürdés alatt és után folyton dörszölí magát, azután pedig a zuhany alá megy. A hideg fürdőknek azonban nem árt egy kis elővigyázat. Fürdés előtt a fejet és nyakat legalább két percig kell mosni hideg vízzel, s csak azután szállni az egész testtel a vízbe. A hideg víz ugyanis a vízben lévő testrészek véredényeit hirtelen összeszorítja s a vért a fejbe és a nyakra hajlja, míg ez nem történik úgy meg, ha a fej és nyak már előbb megmedvesítették. A langyos fürdőknek hatása abban áll, hogy a bőredényeket kitágítja s az agyvelőt megtisztítja a vértől. Ideges, izgekony természetűeknek tehát nagyon ajánlatos.

* A magyar nyelv a bajor udvarnál.

Sokszor történt említés, hogy Lajos bajor herceg, királynéknak testvére, mennyire bírja és szereti nyelvünket. Egy német lap érdekes tárczát közöl Münchenből, melynek egyik passusát, amely a fontebbi czimre vonatkozik atveszszük: „A bajor királyi ház tagjai bámulatra méltó szorgalommal s buzgósággal tanulják a magyar nyelvet és irodalmat. A kezdeményezés érdeme e tekintetben Lajos herceget illeti meg, ki mult évben királyi családunkkal Budapestre jött, s a szíves fogadtatás láttára rendkívül föllekesult. A herceg már akkor értelt magyarul, sőt valamiképp beszélt is, de Ferenczy Ida kisasszony rábeszélésére komolyan elhatározta, hogy visszatérése után rendszeresen megkezdje a magyar nyelv tanulmányozását. A herceg tehát egyszerűen s valóban democraticus módon a műgyetemhez fordult mentorért, hol évenként rendszeren sok magyar fiu van. A választás egy egészen fiatal, de anyanyelvéről lelkesülő technikusra esett, ki azóta a herceg tanítója. A köztö közt oly benső viszony fejlődött ki, a minőt alig mernék képzelní. A herceg megtestesült jóság s szellemesség, s fiatal tanítójától el van ragadtatva. Innen van, hogy gyakran oly jelenetek történnék, amelyek a jó münchenieket formaliter bámulata ejtik, így többször történt már, hogy a herceg segéde, egy régi nemesi családból származó bajor báró, a polytechnikum nagyszerű épületéhez lovagolt, hogy a herceg tanítóját kihívassa, s megmondhassa, miken a magas ur az utca szegletén várja, miután valami fontos mondanivalója van. A hívott lélekszakadva rohan le a lépcsőkön, s a hercegrez siet, ki nyílt utcán levelet mutat neki, melyet e pillanatban kapott, s melyben örömmel olvassa, hogy egy általa pártfogolt szegény tudós a már rég megérdemelt állomást megkapta. Mäskor nagy hadgyakorlatok alkalmával hazafelé lovagolt a herceg. Utközben azonban egy csoport fiatal embert pillant meg, kik épen földméréssel foglalkoznak. E fiatal embereket, kik az ő magyar tanítójának baratai, a herceg mind bemutatatta magának. A herceg megáll s barátságos, tiszta folyékony magyar beszélgetésbe ered velök, úgy, hogy a fiatal emberek lelkesedéssel vannak a herceg iránt. A hercegen kívül Lajos fejedelem és neje, továbbá gyermekei is valódi odaadással s a legszebb eredménnyel tanulnak magyarul, úgy, hogy királynéknak, ha Münchenben időzik, a bajor királyi család tagjaival kedvencz nyelvén társalghat.

* Legrégibb bankó a világon. A 13-dik század híres velencei utazója, Marco Polo, a legelső európai ember volt, a ki Kínát keresztül-kasul bejárta s ott a nagy khán szolgálatában három évig kormányzó is volt. Ez a papírpénzről szólóan, beszéli, hogy azt emlékezetet meghaladó idő óta oly fának a héjából készítik, melynek leveleivel a sel-yembogarakat táplálják. Ugyanis külső kérges héjától a belső fínomat elválasztják, ezt a hancsot összedörszölik, megenyvezik s gypot papiros alakjában összehajtogatják. E részben nagy, részben kis fekete, hosszukás négyszög alakú pénzeket, Marco Polo eladásra szerint, sok motoszkával készítik. Az erre kirendelt császári hivataloknak kell mindenekeütt rá-öttni hivatalos helyezetét, s aztán később egy a császár által kinevezett előjáró egy csióberes

stemplit nyom rá, s így lesz a papírosnak értéke és érvénye. Jaj volt annak, a ki ezt a pénzt nem akarta elfogadni; hatal volt a büntetése, valamint annak is, a ki ezt a papírpénzt, melylyel minden fizetés történt, hamisította. E szerint a malombokor s a közönséges eperfa heja volt az, a miből a legrégibb bankókat csinálták.

* A torontalmegyei kereskedők gyűlése. Mint már jeleztük a kereskedők gyűlésre jöttek össze Nagy-Kikindán f. hó 26-án, hol a helybeli bizottság (Kastory János és Neck Ede) a következő tárgyakat jelentette be a politikai hatóságnál: 1. A kereskedelmi és iparkamarák újjászervezése, esetleg a magyar kormányhoz küldendő bizottság választása, a 1868. évi VI. t. cz. módosítása. — 2. A házalás korlátozása. A tárgyalást a curia nagy termében tartották meg.

* Takarékoság gyűmölése. A nagy-kikindai róm. kath. plebanos és kanonok, Dr. Lütshorsky Károly a templom jövedelmeinek (a csemetyűs zacskóba tett adományok és harangozási illetek) tíz évi kezelése alatt körülbelül 3000 forintot takarított meg, mely összegből a takarékos plebanos most 2550 forintot a templom belső díszítésére akként fordít, hogy 1750 forintot freskókra és 800 forintot aranyozási munkálatokra fordít. A festőmunkálatokra Gögner József városunk jó hírű akadémiai festőjét, az aranyozási munkára Hiedl József temesvári aranyozót nyerték meg. A freskók Doré illusztráció után készülnek.

* Színházépítés. A n.-kikindai „Darlárda” színházat és redoute-épületet szándékozik építeni s a költségek előteremtésére részvénytársaságot alakít. E dícséretreméltó terv valószínűsítésére az első lépés már megtörtént és annyiban siker is kísérte, hogy Torontalmegye legközelebb tartott közgyűlésén a dalárdának a kis templom és a járásbírósi közti telken a város közepén 487 négyszögölnyi teret egy darab arany bér mellett 30 évre átengedett.

* Borzasztó ragályos betegség ütött ki Szibériában az emberekben, mely lefolyására nézve majdnem egészen olyan, mint a pestis. Vitegra kerületi városban már száz meg száz ember betegedett meg a szibériai ragályos járványban, kik közül igen sokan el is haltak. Az a különös, hogy a döghalál a házi állatokra is ráragad, s eddig 500 ló pusztult el, melyek hulláit összevissza temetetlenül fekszenek, rohadnak s a levegőt fertőztetik. — A nép, félelemmel eltelve, délfelé menekül. A tartományfőnök parancsára az Onega csatornán minden közlekedést beszüntettek, hogy a ragály tovább ne terjedjen. A hatóság Szent-Pétervárhoz fordult anyagi segítségért, hogy az emberek s állatok hulláit eltemethesse.

* Utazás a föld körül 75 nap alatt. Mr. Ismay, egy liverpooli kereskedő nevével és családjával érdekes utról tért New-Yorkba. Az utazók márczius 13-án szálltak hajóra Liverpoolban, sorban meglátogatták Suez, Point de Gallet, Singaport, Hongkongot, Cantont, Shanghai és Yokohamat. Az utóbbi kikötőből június 6-án indultak San-Francisco felé. New-

Yorkba érkeztek 22.320 mérföldet tettek meg 66 nap alatt. Ha még 9 napot a Liverpoolba való visszatérésre számítottak, az egész ut 75 napot vett igénybe, 5 nappal kevesebbet, mint Jules Verne ismert elbeszélésében leírt „Utazás a föld körül 80 nap alatt.”

* Török rablók. Szaloniki mellett Ky-lisso faluban a napokban egy notabel fiát török rablók elrabolták, a hegyek közé hurcolták s az atyát onnan szólították föl, hogy 46.000 frank váltásdíjat fizessen. A megszorított atya 20.000 frank készpénzzel és nevének ékszerivel, melyek mintegy 26.000 frank értékét képviseltek, el is ment a hegyek közé, de utközben más rablók megtámadták s mindent elvettek tőle. Ujra vissza kellett térni övéhez s újra fel kell hajtania a 46.000 frankot, ha azt nem akarja, hogy egyetlen fiát a banditák le gyilkolják.

* Időszerű. Panaszkodunk a nagy adóra, pedig külföldön sem lehet valami alacsony, a mint ezt a „Schaumburg-Lippe'sche Landeszeitung”-ból olvashatjuk, a hol a következő hirdetés állt: „A nagy községi adó miatt hajlandó vagyok, házamat a jelzálogi kölcsönnel együtt elajándékozni. Knief H., Stadhageni asztalos.”

* A nő-emancipáció. Hubertine Auclere kisasszony azt követeli Párisban, hogy miután adót fizet, a választásoknál is résztvehessen; s míg ezt a jogát nem adják meg neki, addig nem fog adót fizetni. Mivel azonban az adó-behajtók erre semmit sem adva, a kisasszony ingóságait zár alá vették, Hubertine kisasszony a következő sorokat tette közzé valamelyik hírlapban: „Én, ki semmi sem vagyok, ha választásokról van szó, úgy látszik, még is vagyok valami, ha fizetni kell. Ma reggel lefoglalták házi butoraimat. Mivel azon adónak fejeében, melyet rám rónak, követelem jogom gyakorolhatását, mivel nem akarok oly összeget fizetni, melyet nem szavaztam meg, s melynek felhasználását nem ellenőrizhetem, a fiscus ma mindenemet lefoglaltatta. Ez ellen óvást emelek. Óvást emelek e rablás ellen, melyet csupa férfiakból álló kormány követett el rajtam, mely jogomat megtagadja, de pénzemet elveszi. Kinyilatkoztatom, hogy e harcban, melyet annyi visel egy ellen, nem engedek, s inkább elutrom az erőszakot.”

* A lugosi sátor-táborban a gyakorlatok aug. 20-án veszik kezdetüket s tartanak szept. 13-ig. Ide a 45. dandár 7. sz. feldandárából bevonulnak a 14. nagy-beckereki, 17. versetzi és 85. számú pancsovai; a S. számú feldandárból: a 15. és 16. csákovai, 18. lugosi és 86. számú orsovai zászlóalj, melyek a szept. 7. és 9-én a Lugos-vidéken tábort táboroz. cs. és kir. XXV. és XXXIV. gyaloghadosztály gyakorlatiban is részt vesznek. Lovasságból e gyakorlatra a 3-ik számú honvédszázad ezred 2-ik (csákovai) százada fog bevonulni szept. 4-13-ig részt vesz a nagy gyakorlatban Lugoson.

* A fagyalt története. E frissítő szer korántsem az új kor találmánya. A jégkészítmények elvezete s pedig jég vagy hó által lehűtött folyadékoknak a test fölfrissítésére való

használatára a legtávolabbi ó-korba nyúlik, s eredetének nyomait a tropicus Kelet népeinél találhatjuk föl. A régi fagyaltja nem volt más, mint megfagyasztott folyadék, melyet úgy állítottak elő, hogy vagy az íltó folyadékkal telt edényt hóba süllyesztették, vagy jégdarabokkal vették körül; oly fagyaltot azonban, minőt e fogalom alatt ma ismerünk, a régiak még nem készítették. A XVII. század közepe táján az olasz narancsvíz készítő gyártmányaikat már annyira tökélyesítették, hogy praeparatumaik körülbelül megfeleltek a mai fagyaltoknak s csak 1669-ben találkoztunk először Párisban fagyaltárusokkal. A francia udvar, s a francia nagy világ hölgyei előtt ez az új gastronomicus találmány nem maradhatott soká idegen, s főleg Vatel csakhamar rendkívül hírnévre tett szert fagyalt készítményeivel. Vatel dicsőségének tetőpontját azon a napon érte el, midőn Cordé XIV. Lajos királyt Chantilly remek palotájában fogadta. Az ebéd, melyben 25 magas vendég vett részt, már a végéhez közeledett. Ekkor minden egyes vendég elé megaranyozott ezüst kehelyben csinos tojást helyeztek és pedig mindenféle színben. A fagyaltok tojás alakban való föltalálása csakhamar általánosan divatba jött. Ma, tehát 200 év múlva a föltalálásnál ismét ez alakhoz kezdtek fordulni. A fagyalt elvezete lassankint mindenhová elterjedt. S ma már tudjuk, hogy nemcsak családokban, kávéházakban s cukrázdaokban készítenek fagyaltot, hanem az utcákon is vehetünk par krajczárért e frissítő szerből a vándorló fagyalt-árusoktól, kiknek éles trombitaszavát bizonyára ismeri mindenki, ki a fővárosban, vagy nagyobb vidéki városban nyáron át megfordul.

TÖRVÉNYTEREM.

A nagy-beckereki e. f. kir. törvényszéknél folyó évi július hó 31-én tartandó nyilvános ülésében következő per fog előadani:

Előadó: Kühn el. Oszkár, kir. törvénzi bíró.
3484. sz. 1880. — Kolofon Amália és Rozáliának, Wagner András elleni 340 frt és jár. pere.

APRÓSÁGOK.

A szép Klárát többször hazakiséri estenként P., ki feltűnően rút.

— Nagyon jó szükségből, — mondja a kis Klára, mert hisz oly rút.
— Kétségkívül rút — válaszolnak neki — de rendkívül okos. Rútiságát el lehet feledni, ha beszél.
— Igen ám, de soha sem beszél!

Berta bárónó végtelen érzékeny. Nem tőr meg maga körül mást, mint komoly egyéneket, kik képesek őt megérteni és megszánni.
Egy idő óta C. grófot óhajtja megnyerni, ki minden versenyen roppant összegeket nyer. Végre komornája bejelent a várra várt látogatót.
Berta ép boudoirjában fekszik egy keverten bájos csipke pongyolában s komoly, szenvedő arcot ölt.
— Gróf úr, — szólítja meg szomorúan vendégét, — egy kétségbeesett nőt lát ön maga előtt.

— Ah Istenem!
— Üldöznek szerencsétlen ezer aranyért, melyet elég könnyelmű voltam alárni.
— Ah szegény barátnóm!
— Már azon a ponton vagyok, hogy összes bútoraimat eladom, vagy megölöm magam. Beláthatja, hogy ily szomorú körülmények közt nem lehet szívem a szerelemre.

Ezzel rózsás ajkaival közelített a gróf halvány arcához.
— Bárónó! — kiáltott a gróf határozottan, — ismerem lovagias kötelességemet...

Berta bárónó szemeiben a remény sugara villant meg, de a gróf hirtelen kalapja és botja után nyulta, a legudvariasabban meghajította magát és szölt:
— Egyedül hagyom a barátnót bánatával.

A furdósétányon egy csinosan felöltözött kis leányt megszölt egy fiatal ember.

— Jöjjön ide, kis kedves, csokoljon meg.
— Nem szabad, mama megtiltotta.
— No én nem bánom, azért megcsokolom ám magát.
— Azt nem is tiltotta meg a mama.
Modern kis lány.

Egy nagy aranyláncu, beteges úr van látogatáson egy családnál.

— Nagy vagyonom van, — beszéli el, — de mit ér az, ha mindig beteg vagyok; a nők nem érdekelnek többé, mi ezéből is udvarolnék nekik? beteg vagyok, pár hét alatt nygis meghalok.
— Apjuk, a mint ezen úr szavaiból kivesszem, leányunk kezét jött megkérni.

— X.-től elégtételt fogok kérni.
— Miért?
— Pofonutott.
— Oh az a durva, neveletlen!
— Valóban azt hiszed, hogy durva, neveletlen?
— Hát hogynem?
— No akkor nem kérek tőle elégtételt.
— Csodálom?
— Az ilyen istét csak művelt embertől vesszük pofonak, neveletlentől ostobaságnak s ilyenem nem verekszem!

X. folyvást gúnyolódik. A napokban megsértett egy fiatal embert.

— Jól van, — kiált az dühösen, — holnap elküldöm segédemeit, azután olyan kardvágást merek az arcodra...
— Felcsúszol! úgy veszem, mintha már megkaptam volna!

Szerkesztői nyiltposta.

G. J. Kis-Ósz, H. P. Szanád. Közérdeklő dolgozataikat bármikor szívesen veszem.

H I R D E T É S E K.

102. sz. v. t. 1880. (132/b—2.2)

Árlejtsési hirdetmény.

A tekintetes városi képviselő testületnek folyó évi június hó 14-én 75. sz. a. kelt határozata folytán a városi kórházban felállítatni tervezett melléképületnek felépítése végett az árlejtsés ezennel kiiratik és az folyó évi augusztus 1-én, délután 4 órakor, a városház nagy termében fog megtartatni.

Az előirányzott költség o. é. 8502 frt 60 krt tesz. Vállalkozni szándékozók ezennel felhivatnak, miszerint ezen árlejtsésre 10%-nyi bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg, vagy pedig zart írásbeli szabályszerű 50-krrós bélyeggel és 10%-nyi bánatpénzzel ellátott ajánlataikat az árlejtsést megelőző nap, azaz 1880. évi július 31-én, délelőtt 12 óráig a vár. polgármesteri hivatalnál nyújtsák be, mert e határidőn túl beérkező ajánlatok felbontatlanul az illetőknek visszaadandók fognak.

Az ajánlatban a fenti költségből teendő %-nyi ár-

elengedés számokkal és betűkkel világosan kiirandó és abban határozottan kiteendő, hogy ajánlkozó az építési feltételeket ismeri és azoknak magát kifogás nélkül aláveti.

Megjegyeztetik, hogy a 850 frt. 26 krt tevő bánatpénz készpénz vagy állampapirokból állhat.

A tervezett épület felállítására vonatkozó előmérték és költségvetés, nemkülönbön az árlejtsési feltételek is a vár. főjegyzői hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Kelt N.-Beckereken 1880. évi július 20-án.

A városi tanácsnok.

1728. sz. k. i. 1880. (136—3.1)

Pályázati hirdetmény.

A szerb- és magyar-íttebei községi körorvosi állomás lemondás folytán megürülvén, annak választás újján

leendő betöltésére ezennel pályázat nyitattik s választási határnapul f. évi augusztus 25-ik napjának, reggeli 10 órára Szerb-Ítebe községhezatal kintüzetik.

Ezen körorvosi állomással a szövethozott községek részéről 500 frtnyi évi fizetés és azonkívül a nappali 50 kr. és éjjeli látogatásért 1 frtnyi megállapított díjnak elvezete van egybekötve.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy az 1874. évi XVIII. t. cz. 74., valamint az 1876. évi XIV. t. cz. 43., illetve 143. §§-ai értelmében felszerelt folyamóványait a választást megelőző napig ezen szolgáló-bírósnágnál benyújtsák.

Kelt Párdányban, a szolgáló-bírósnágnál 1880-ik évi július 16-án.

Hertelendy Imre,

szolgáló-bíró.

Dr. HANDLER MÓR,

orvos és sebészudor, szülész és szemész, gyógyít gyökeresen fényes s tartós siker biztosítása mellett mindennemű

tíkos betegségeket

1) az önfertőzésnek minden következményeit, u. m.: az ingerlékeny gyengéset, az onodofolyást, különösen a tehetetlenséget (elgyengült férferőt),

2) huyesofolyásokat (még idülteteket is), a nemzórészek bujakóros fekélyeit és másodrendű bujakórt minden alakjában és elcsúfításában;

3) huyesösztükütéseket;

4) frís s idült nyakfolyásokat nőknel, az ugynevezett fehérfolyást, és az onnan eredő magtalanságot;

5) bőrkiütéseket;

6) a huyhólyag betegségeit és minden nemű vizeleti nehézségeket.

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7 órától 8-ig.

Lakik: PESTEN, belváros, kigyó-utca 1. szám, kigyó-és városház-utca sarkán, (Rottenbiller-féle házban) I-ső em., bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyeszernek megküldetnek.

Galandfereg (Pánlika-gilisza) 6 óra alatt kiűzhetik. (187-4)

(135—1.1)

Hirdetés.

Több száz métermázsá

repcze - vetőmag

kapható

ugy nagyban mint kicsinyben

Eibenschütz Adolf urnál

Kis-Oroszon Szent-Hubert mellett.